

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І. А.

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна робота з молоддю»

Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Статус	Обов'язкова
Загальний обсяг	4 кредити ЄCTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	11, 12 чверті, 6-й семестр
Мова викладання	українська

Викладач: д. держ. упр., доц. Тарасенко Т.М.

Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ІПБ, дата)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ІПБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Соціальна робота з молоддю» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 26 с.

Розробники:

- Тарасенко Тетяна Миколаївна, доцент, доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування;
- Бородин Євгеній Іванович, професор, доктор історичних наук, професор державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
  - програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
  - алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
  - інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
  - рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки бакалаврів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 231 «Соціальна робота» (протокол № 1 від 28.08.2024 р.).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	6
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ...	6
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	13
6.1. Шкали	13
6.2. Засоби та процедури	14
6.3. Критерії	15
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	19
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	20

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. До дисципліни ФЗ «Соціальна робота з молоддю» віднесено такі результати навчання:

ПР11	Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин
ПР13	Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів
ПР14	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога
ПР17	Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів
ПР19	Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин

Мета дисципліни «Соціальна робота з молоддю» – формування у здобувачів вищої освіти цілісного бачення соціальної роботи з молоддю та комплексу компетентностей, необхідних для здійснення професійної соціальної роботи з молоддю.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	Зміст
ПР11	ПР11.01-Ф3	Продемонструвати <i>здатність застосовувати</i> методи профілактики для попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин в процесі соціального становлення та розвитку молоді;
ПР13	ПР13.01-Ф3	Продемонструвати <i>здатність застосовувати</i> методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб та ресурсів молоді з урахуванням специфічних особливостей молоді як соціально-демографічної групи;
ПР14	ПР14.01-Ф3	Продемонструвати <i>знання</i> молоді як соціально-демографічної групи, зокрема ризики, що зумовлюють складні життєві обставини для різних груп молоді, особливостей соціального становлення та розвитку молоді в сучасному суспільстві;
	ПР14.02-Ф3	Продемонструвати <i>вміння застосувати</i> знання молоді як соціально-демографічної групи для визначення ризиків, що зумовлюють потреби молоді в соціальній допомозі;
ПР17	ПР17.01-Ф3	Продемонструвати <i>здатність застосовувати</i> підходи активізації сильних сторін молоді, етичні принципи і стандарти соціальної роботи в процесі здійснення професійної діяльності з надання соціальних послуг молоді як основа для побудови взаємовідносин з молоддю на підґрунті довіри та спільної відповідальності;
ПР19	ПР19.01-Ф3	Продемонструвати <i>вміння виявляти</i> сильні сторони та залучати особистісні ресурси молоді та громади для задоволення потреб та вирішення соціальних проблем молоді на основі знань принципів соціальної роботи та моделей соціальної роботи в громаді.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Основи соціальної роботи	<ul style="list-style-type: none"> – продемонструвати <i>вміння інтегрувати</i> теоретичні знання та практичний досвід щодо побудови структури соціальної роботи, сутності соціальної роботи як професії, теорії та моделей соціальної роботи, сучасних підходів до здійснення та розвитку соціальної роботи, організаційно-правових основ соціальної роботи; – продемонструвати <i>здатність обґрунтовувати</i> шляхи подолання проблем, складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки <i>на основі знань</i> суб'єктів та об'єктів, методів, форм та технологій соціальної роботи, загальних засад індивідуальної, групової соціальної роботи; – продемонструвати <i>вміння приймати</i> практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки <i>на основі застосування</i> принципів соціальної роботи, стандартів, нормативно-правових засад соціальної роботи, методів

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
	<p>та форм соціальної роботи, знань мережі закладів соціальної роботи, основ надання соціальних послуг, технологій інституційно-організаційного забезпечення соціальної роботи;</p> <p>– продемонструвати <i>розуміння</i> професійних вимог, що висуваються до соціального працівника у вимірі професійних цінностей та принципів соціальної роботи;</p>
Молодіжна політика	<p>– продемонструвати <i>вміння визначати</i> можливості молоді як суб'єкта і об'єкта молодіжної політики та основні напрями удосконалення нормативно-правової бази молодіжної політики в Україні;</p> <p>– продемонструвати <i>здатність виявляти та застосовувати</i> ресурси інфраструктури сучасної молодіжної політики в Україні, громадських організацій в формуванні та реалізації молодіжної політики;</p> <p>– продемонструвати <i>здатність застосовувати</i> інструменти участі молоді в молодіжній політиці на національному, регіональному, місцевому рівнях, зокрема участі в розробці та реалізації молодіжних програм, діяльності молодіжних центрів, консультативно-дорадчих органах;</p> <p>– продемонструвати <i>знання</i> концептуальних положень молодіжної політики в Україні, основних напрямів формування та реалізації молодіжної політики в Україні, основних засад програмотворення у молодіжній сфері, повноважень органів публічної влади в молодіжній сфері, нормативно-правових основ молодіжної політики в Україні.</p>

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	34	26	6	55
практичні	60	34	26	4	55
лабораторні	–	–	–	–	–
семінари	–	–	–	–	–
РАЗОМ	120	68	52	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ПР13.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3	1. Соціальні потреби та проблеми молоді у вимірі сучасної соціальної роботи з молоддю 1.1. Вступ до курсу 1.2. Молодь як соціально-демографічна група 1.3. Особливості соціального становлення та розвитку молоді в сучасному суспільстві 1.4. Вплив війни на становище молоді 1.5. Підходи до оцінювання проблем та потреб молоді	8
ПР11.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3	2. Державна політика у сфері соціальної роботи з молоддю 2.1. Сутність, завдання, пріоритети сучасної молодіжної політики: актуалізація соціального аспекту 2.2. Основні суб'єкти формування та реалізації молодіжної політики в Україні 2.3. Розвиток нормативно-правового забезпечення соціальної роботи з молоддю в Україні 2.4. Специфіка соціальної роботи з молоддю та розвиток системи соціальних послуг	8
ПР13.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	3. Інфраструктура соціальної роботи з молоддю 3.1. Формування та розвиток мережі закладів, установ соціальної роботи з молоддю в Україні 3.2. Рівні соціальної роботи з молоддю 3.3. Становлення молодіжної роботи та розвиток молодіжної інфраструктури в Україні як напрям підсилення ресурсів молоді в процесах соціального розвитку та інтеграції в суспільне життя	6
ПР11.01-Ф3 ПР13.01-Ф3 ПР17.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	4. Вразливі категорії молоді як об'єкт соціальної роботи 4.1. Основні підходи до соціальної роботи з молоддю вразливих категорій 4.2. Принципи надання соціальних послуг 4.3. Особливості соціальної роботи з різними вразливими категоріями молоді (молоді ветерани війни; молоді люди із числа вимушено переміщених осіб; молоді люди із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; молоді особи з інвалідністю; молодь, яка живе з ВІЛ; молодь, яка перебуває у	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	конфлікті з законом)	
ПР11.01-Ф3 ПР17.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	5. Підтримка економічної активності молоді 5.1. Державна політика щодо сприяння зайнятості молоді в Україні 5.2. Європейський освітній простір та формування ключових компетентностей для навчання впродовж життя 5.3. Молодіжне соціальне підприємництво у контексті соціального розвитку та реалізації потенціалу молоді	7
ПР11.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3 ПР17.01-Ф3	6. Мобільна робота з молоддю 6.1. Концепція мобільної роботи з молоддю 6.2. Принципи мобільної роботи з молоддю 6.3. Зарубіжний досвід мобільної роботи з молоддю 6.4. Соціально-педагогічний характер мобільної роботи з молоддю у вимірі профілактики потрапляння молодих осіб в складні життєві обставини 6.5. Неурядові організації як суб'єкти мобільної роботи з молоддю	7
ПР11.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3 ПР17.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	7. Соціальна робота з молоддю в громаді 7.1. Вплив децентралізації та трансформацію соціальної роботи в Україні на рівні територіальної громади 7.2. Основні моделі соціальної роботи в громаді та їх особливості щодо забезпечення соціального розвитку та інтеграції молоді в життя громади 7.3. Етичні принципи соціальної роботи у вимірі глокалізації 7.4. Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті як напрям допомоги соціальній інтеграції та підсилення спроможності молоді до вирішення проблем	7
ПР13.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3 ПР17.01-Ф3	8. Соціальна робота з молоддю в умовах цифрового суспільства 8.1. Цифрова трансформація соціальної сфери та зміни умов соціалізації молоді 8.2. Цифровізація соціальних послуг в Україні 8.3. Використання технологій цифрової ери для розширення прав і можливостей молоді. Розумна молодіжна робота (smart youth work)	7
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ПР13.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3	1. Соціальні потреби та проблеми молоді у вимірі сучасної соціальної роботи з молоддю 1.1. Характеристика молоді як соціально-демографічної групи 1.2. Основні соціальні інститути соціалізації молоді в сучасному суспільстві	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	1.3. Вплив війни на становище молоді	
	1.4. Сучасна практика оцінювання проблем та потреб молоді	
ПР11.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3	2. Державна політика у сфері соціальної роботи з молоддю	8
	2.1. Соціальний вимір сучасної молодіжної політики	
	2.2. Основні суб'єкти формування та реалізації молодіжної політики в Україні	
	2.3. Розвиток нормативно-правового забезпечення соціальної роботи з молоддю в Україні	
	2.4. Специфіка соціальної роботи з молоддю та розвиток системи соціальних послуг	
ПР13.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	3. Інфраструктура соціальної роботи з молоддю	6
	3.1. Діяльність центрів соціальних служб в Україні	
	3.2. Молодіжна робота та розвиток молодіжної інфраструктури в Україні як напрям підсилення ресурсів молоді в процесах соціального розвитку та інтеграції в суспільне життя	
ПР11.01-Ф3 ПР13.01-Ф3 ПР17.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	4. Вразливі категорії молоді як об'єкт соціальної роботи	10
	4.1. Основні підходи до соціальної роботи з молоддю вразливих категорій	
	4.2. Принципи надання соціальних послуг	
	4.3. Особливості соціальної роботи з різними вразливими категоріями молоді (молоді ветерани війни; молоді люди із числа вимушено переміщених осіб; молоді люди із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; молоді особи з інвалідністю; молодь, яка живе з ВІЛ; молодь, яка перебуває у конфлікті з законом)	
ПР11.01-Ф3 ПР17.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	5. Підтримка економічної активності молоді	7
	5.1. Державна політика щодо сприяння зайнятості молоді в Україні	
	5.2. Досвід молодіжного підприємництва в Україні та ЄС	
	5.3. Роль молодіжного соціального підприємництва у соціальному розвитку та реалізації потенціалу молоді	
ПР11.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3 ПР17.01-Ф3	6. Мобільна робота з молоддю	7
	6.1. Принципи мобільної роботи з молоддю	
	6.2. Досвід зарубіжних країн у сфері мобільної роботи з молоддю	
	6.3. Мобільна робота з молоддю в Україні	
	6.4. Роль неурядових організацій у здійсненні мобільної роботи з молоддю	
ПР11.01-Ф3	7. Соціальна робота з молоддю в громаді	7

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3 ПР17.01-Ф3 ПР19.01-Ф3	6.1. Територіальна громада як суб'єкт соціальної роботи 6.2. Основні моделі соціальної роботи в громаді та їх особливості щодо забезпечення соціального розвитку та інтеграції молоді в життя громади 6.3. Адаптація глобальних етичних принципів соціальної роботи на місцевому рівні 6.4. Імплементация Європейської хартії про участь молоді в місцевому та регіональному житті в Україні	
ПР11.01-Ф3 ПР13.01-Ф3 ПР14.01-Ф3 ПР14.02-Ф3 ПР17.01-Ф3	8. Соціальна робота з молоддю в умовах цифрового суспільства 8.1. Соціальні мережі та цифрові медіа як середовище соціалізації молоді 8.2. Здобутки та проблеми цифровізації соціальних послуг в Україні 8.3. Роль технологій цифрової ери у розширенні прав і можливостей молоді 8.4. Розумна молодіжна робота (smart youth work) Публічна презентація результатів виконання командного/індивідуального завдання. Підведення підсумків вивчення дисципліни.	7
РАЗОМ		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня (для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2). Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою. Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням здобувача вищої освіти
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	командне/індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час *екзамену* має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
<i>Уміння/навички</i>		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	певні неточності при реалізації трьох вимог	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<p>♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації;</p> <p>♦ збір, інтерпретація та застосування даних;</p> <p>♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири</p>	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	вимоги)	
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) управління комплексними проектами, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
продовжувати навчання із значним ступенем автономії	<ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання.

Активованій корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one).

Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote.

Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle.

Підключення до Internet.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Пеша І.В., Сопівник І.В., Галайдюк В.В., Кошук О.Б. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю. Навчальний посібник. Київ: Компринт, 2023. 449 с. URL: <https://inmol.org/navchalnyj-posibnyk-sotsialna-robota-z-sim-iamy-ditmy-ta-moloddiu/>

2. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. URL: <https://cutt.ly/VCRZyTh>

3. Семигіна Т. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 175 с.

4. Навчально-методичне забезпечення організації соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальних громадах. Навчальний посібник. Київ, 2025. 316 с. URL: <https://inmol.org/navchalno-metodychne-zabezpechennia-orhanizatsii-sotsialnoi-roboty/>
5. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навч. посіб. / О. В. Купенко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с. URL: <https://cutt.ly/tCRZfzO>
6. Шинкарук В.Д., Пеша І.В., Сопівник І.В., Галайдюк В.В., Кошук О.Б. Моніторинг і оцінка у соціальній роботі: навчальний посібник. Київ : «Компринт», 2022. 360 с. URL: <https://inmol.org/navchalnyj-posibnyk-monitorynh-i-otsinka-u-sotsialnij-roboti/>
7. Безсмертна В., Кіндрат Л., Черних О. Дослідження потреб молодих людей: крок за кроком. Практичний посібник. Рада Європи, грудень 2021. URL: <https://inmol.org/doslidzhennia-potreb-molodykh-liudej-krok-za-krokom/>
8. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів / Мітіна С. В., Белавін С. П., Орловська О. А., Журавель О. П., Стеблянко О. Г. та ін. Київ : Галактика, 2021. 436 с.
9. Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. / Л. А.Колбіна. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 406 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/636/1/%D0%A%D0%BE%D0%BB%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9C%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%20%D1%81%D0%BE%D1%86.%D1%80%D0%BE%D0%B1.pdf>
10. Покулита І. К., Медіапрактики у соціальній роботі: підручник / І. К. Покулита, М. О. Колотило. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. 192 с. Бібліогр.: с. 184-191. URL: <https://ela.kpi.ua/items/5b0b9fcd-2bcf-4795-8806-3f2dc623fda9>
11. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34954/Sotsialna%20Robota%20Realii%20Ta%20Vyklyky%20Chasu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Додаткові

1. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилук. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bbcd1b45-6839-4f5c-8e15-285c7fb88914/content>
2. Тілікіна Н.В. Управління соціальними проектами. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Соціальна робота». Київ: ФОП Мороз А.Т., 2024. 352 с. URL: <https://inmol.org/navchalnyj-posibnyk-upravlinnia-sotsialnymy-proiektamy/>
3. Сучасні теорії соціальної роботи: Антологія [упор. Т. Семігіна]. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 160 с. URL: https://www.academia.edu/45805463/%D0%A1%D0%A3%D0%A7%D0%90%D0%A1%D0%9D%D0%86_%D0%A2%D0%95%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%87_%D0%A1%D0%9E%D0%A6%D0%86_%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%87_%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%98
4. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с/ URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47338/1/O_%20Epel_T_Liakh_I_Silantieva_APSR_FPSRSO_KSPS_R.pdf.pdf

5. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689511.pdf>; <https://ehsupir.uhsp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/382b94e4-4f3c-4135-ac67-2e7e2d9f0c6a/content>
6. Дослідження потреб молодих людей: крок за кроком. Практичний посібник / В. Безсмертна Л. Кіндрат, О. Черних. Проект (2021). Рада Європи, грудень 2021. 52 с. URL: <https://inmol.org/doslidzhennia-potreb-molodykh-liudej-krok-za-krokom/>
7. Тлумачний словник-мінімум із соціальної педагогіки та соціальної роботи / упор. Л. В. Лохвицька. – 2-ге вид., оновл. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. 232 с. URL: <https://ehsupir.uhsp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/382b94e4-4f3c-4135-ac67-2e7e2d9f0c6a/content>
8. Череповська Н. І. Патріотизм молоді інформаційної доби: інноваційні засоби розвитку : навчально-методичний посібник; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. 154 с. URL: <https://ispp.org.ua/2023/09/28/navchalno-metodichnij-posibnik-patriotizm-molodi-informatsiynoi-dobi-innovacijni-zasobi-rozvitku-cherepovska-n-i/>
9. Групові ресурси подолання наслідків негативних соціальних явищ : практичний посібник / [Л. Г. Чорна, П. П. Горностай, В. І. Вус, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка] ; за наук. ред. Л. Г. Чорної ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 98 с. URL: <https://ispp.org.ua/2021/12/31/praktichnij-posibnik-grupovi-resursi-podolannya-naslidkiv-negativnix-socialnix-yavishh/>
10. Жадан І. В. Громадянська компетентність: соціальні очікування і реалії : монографія / І. В. Жадан; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної соціальної та політичної психології. Кропивницький, 2022. 110 с. URL: <https://ispp.org.ua/2022/11/03/monografiya-gromadyanska-kompetentnist-socialni-ochikuvannya-i-realii-zhadan-i-v/>
11. Розвиток перцептивної гендерно-рольової компетентності у молоді : методичний посібник [електронне видання] / О. Т. Плетка. Київ : Талком, 2023. 74 с. URL: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/pletka-pos-gend-23.pdf.old2>
12. Психологія міжгрупової взаємодії: історичний і територіальний виміри: монографія [Л. Г. Чорна, П. П. Горностай, В. М. Поліщук, В. І. Вус, Н. В. Дишлова, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка, А. А. Мельниченко] / за наук. ред. Л. Г. Чорної; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Кропивницький : ІМЕКС-ЛТД, 2024. 194 с. URL: <https://ispp.org.ua/2024/02/29/monografiya-psixologiya-mizhgrupovoi-vzayemodiii-istorichnij-i-teritorialnij-vimiri/>
13. Соціальна робота в зарубіжних країнах : [навчальний посібник]. – [Видання друге, доповнене та перероблене]. Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2016. 169 с. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/6786/1/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D0%B2%20%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0%D1%85%20%282016%29.pdf>
14. Молодіжний сегмент ринку праці України в період повномасштабної війни. Національний інститут стратегічних досліджень. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentarij-ekspertiv/molodizhnyy-sehment-rynku-pratsi-ukrayiny-v-period-povnomasshtabnoyi-viyny>

15. Молодь на ринку праці: навички XXI століття та побудова кар'єри. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики. – Київ, 2019. – 107 с. https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/shorichni_dopovidi/shorichna-dopovid-pro-stanovishe-molodi.pdf
16. Право соціального забезпечення : навч. посіб. [для здобувачів вищої освіти] / Золотухіна Л. О., Бондар О. С., Калініченко З. Д. та ін.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. Л. О. Золотухіна]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 230 с.
17. Молодіжна політика, заснована на підходах участі. Навчальний посібник для проведення навчання за Типовою загальною короткостроковою програмою підвищення кваліфікації для державних службовців та службовиць і посадових осіб місцевого самоврядування «Молодіжна політика, заснована на підходах участі», проєкт (2023). URL: <https://rm.coe.int/-/1680ae0ef2>
18. Молодіжна робота: запитання та відповіді. Навчально-методичний посібник для фахівців, які працюють з молоддю. Київ: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2020. 84 с. URL: <https://inmol.org/molodizhna-robota-zapytannia-ta-vidpovidi/>
19. Моніторинг і оцінка результативності та ефективності політики у молодіжній сфері: Кол. монографія / І.В. Пеша, В.С. Коляда, Н.В. Тілікіна, О.О. Ярошенко. – Київ: ГО «Інститут молоді», 2023. – 308 с. <https://inmol.org/monitorynh-i-otsinka-rezultatyvnosti-ta-efektyvnosti-polityky-u-molodizhnij-sferi-kolektyvna-monohrafiia/>
20. Дослідження «Вплив війни на молодь в Україні». ГО Інститут молоді. URL: <https://inmol.org/doslidzhennia-vplyv-vijny-na-molod-v-ukraini/>
21. «Вплив війни на молодь в Україні. ГО Інститут молоді. URL: [Інфографіка https://inmol.org/doslidzhennia-vplyv-vijny-na-molod-v-ukraini/](https://inmol.org/doslidzhennia-vplyv-vijny-na-molod-v-ukraini/)
22. Звіт за результатами дослідження «Молоді українці в Португалії» з метою визначення потреб та запитів молоді, яка проживає на момент опитування в Португалії (зокрема, в Лісабоні та найближчих містах та містечках), для планування та організації молодіжної роботи / Н. Дзюба, Ж. Харківська. Молодіжний працівник. 2022. URL: <https://dismp.gov.ua/zvit-za-rezultatami-doslidzhennya-molodi-ukrainci-v-portugalii/>
23. Соціальна робота і соціальна освіта в умовах сьогодення: проблеми та перспективи розвитку: колективна монографія / С. Калаур, Н. Олексюк, Г. Олійник, Л. Петришин та ін.; за ред. О. Сороки, Г. Лещук. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023. 288 с. URL: http://dSPACE.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/30895/3/Monogr_Tut_avtoru.pdf
24. Енрікес А. (Andreia Henriques), Байя Н. (Nadine Lyamouré-Vajja) Крок за кроком разом. Підтримка, поради, приклади та можливості для молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками. Рада Європи та Європейська комісія. 2022. URL: https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/Step+by+step+together_UKR.pdf/265ed0c8-e5f7-fd3d-671a-19dedda8792c?t=1671199919189
25. Професійні стандарти 2018. Соціальна робота на вулиці та мобільна робота з молоддю. Рада Європи, грудень 2022. URL: <https://rm.coe.int/street-youth-work-germany-ukr/1680a9d97b>
26. Практикум з соціальної роботи. Част. I : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Л. Є. Єршоміна; за заг.ред. О. В. Федорової. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2017. 140 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/9153/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

27. Посібник з Переглянутої Європейської хартії про участь молодих людей у місцевому та регіональному житті. Страсбург Видавництво Ради Європи. Біла Церква. Рада Європи, 2015. URL: <https://rm.coe.int/have-your-say-manual-ukr/1680789a84>
28. Посібник з навчального курсу з молодіжної роботи інформованої про травму, проект (2022). Рада Європи. <https://rm.coe.int/posybnuk-trauma-informed-youth-works-ukr-digital-yfduii/1680a8ec2f>
29. Посібник для навчання з питань соціальної згуртованості й безбар'єрного середовища в молодіжному секторі. Міністерство молоді і спорту України. Рада Європи. 2023. URL: <https://rm.coe.int/training-manual-on-social-cohesion-and-barrier-free-environment-in-the/1680ab260e>
30. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13712/1/8slozanska_monogr.pdf
31. Михайлишин Г., Довга М. Соціальний супровід сімей з дітьми, які постраждали в період воєнного стану на території України. *Viae Educationis: Studies of Education and Didactics*. 2022. Vol. 1. No. 2. 85–94. DOI: <https://doi.org/10.15804/ve.2022.02.10>
32. Пеша І., Андріученко Т. Збереження психічного здоров'я молоді в умовах повномасштабної війни. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2023. Вип. 2 (11). С. 106–113. URL: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(11\).2023.291876](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(11).2023.291876)
33. Садрицька С. Професійні компетентності соціальних працівників: зміна пріоритетів в умовах війни. *SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи*. 2022, № 12. С. 14–23. <https://doi.org/10.26565/2218-2470-2022-12-02>
34. Енциклопедія соціогуманітарної інформології / коорд. проекту та заг. ред. проф. К. І. Беляков. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. 436 с. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/enciklopediya_tom_2.pdf
35. Інформаційне та соціально-правове моделювання : посібник / Д. В. Ланде, В. М. Фурашев; за заг. ред. Д. В. Ланде. Київ-Одеса: Фенікс, 2021. 276 с. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/posibnik.pdf>
36. Стельмах С. Профілактика складних життєвих обставин: концептуалізація поняття. *Social Work and Education*. 2022. Vol. 9, No. 1. pp. 134-146. DOI: 10.25128/2520-6230.22.4.11.
37. Anaut S., Raya E. The social reality of youth and social work: between visibility and invisibility. *Social Work Education*. 2019. Vol. 10/24. DOI: 10.1080/02615479.2019.1682541. URL: https://www.researchgate.net/publication/336790240_The_social_reality_of_youth_and_social_work_between_visibility_and_invisibility
38. Тарасенко Т., Бородін Є. [Соціальне підприємництво як фактор розвитку соціальної роботи: міждисциплінарний та міжпрофесійний погляд](#). *Аспекти публічного управління*. 2022. Том 10. №5. С. 5–15. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/957/932>
39. Тарасенко Т. М., Сорокіна Н. Г. Перегляд етичних принципів соціальної роботи в Україні: науковий, освітній та професійний аспекти. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2024. № 1(12). С. 55 – 65. DOI 10.31499/2618-0715.1(12).2024.305110; URL: <http://srsou.edu.ua/issue/view/18049>
40. Yevgeniy Borodin, Nataliia Sorokina, Tetiana Tarasenko, Nataliia Volkova, Liudmyla Akimova, Oleksandr Akimov Social policy development in the conditions of digital transformation of society. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Special Issue. 2023. 13/01-XXXIV. P. 40 – 46. URL: <http://www.magnanimitas.cz/13-01-xxxiv>

41. Sukhova K., Borodin Y., Tarasenko T., Komarova K., Akimova L. & Akimov O. Organizational mechanism of state management of social services in territorial communities. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. 2022. 12(1). XXVII. 188–192. URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/23701/1/SUKHOV_1%20%281%29.pdf
42. Бородин Є. І., Хожило І. І., Тарасенко Т. М. Управління соціально-гуманітарною сферою в процесі добровільного об'єднання територіальних громад: теоретичний та практичний аспекти. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 5 – 6(19–20). С. 65–75.
43. Тарасенко Т. М., Пугач А. М. Соціальний розвиток молоді у сфері вищої освіти: державно-управлінський аспект: *монографія*, Дніпро : Пороги, 2017. 244 с.
44. Семигіна Т. В. Розвиток власних теорій соціальної роботи: глобальні тенденції. *Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології* : м-ли IV Міжнар. наук.-практ. конф. (15–16 березня 2018 року, Київ) / За ред. Ю. М. Швалба. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 90–94.
45. Інноваційний потенціал соціальної роботи в сучасному світі: на межі науки та практики : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 200 с. URL: https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/06/innovacijnyj-potenczial-soczialnoyi-roboty_maket2406.pdf
46. Семигіна Т. В. Соціальні послуги у територіальних громадах України: інновації правового регулювання. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 4. С. 65–75. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_4_2019-65-75.pdf.
47. Семигіна Т. В. Сучасна соціальна робота: чи виправдане стирання меж? *Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні*: Матеріали круглого столу (24 травня 2018 року, Київ) / за ред. О. В. Чуйко. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 84–89. URL: https://www.researchgate.net/publication/327163566_Sucasna_socialna_robota_ci_vipravdane_stiranna_mez
48. Семигіна Т. Нові глобальні етичні принципи соціальної роботи. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 1. С.70–85. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Semigina_5032019.pdf
49. Семигіна Т. Психосоціальна реабілітація комбатантів: міжнародна та вітчизняна практика. *Актуальні проблеми соціально-правового статусу осіб, постраждалих під час проведення АТО*: Зб. матеріалів всеукр.наук.-практ. конф. (19 квітня 2017 р.) [упор. Журавель Я. В., Хопун О. С.; заг.ред. Семигіної Т. В.]. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2017. С. 78–81.
50. Семигіна Т. Завдання соціальної роботи у контексті Цілей сталого розвитку. *Цілі сталого розвитку: глобальні та національні виміри*. М-ли міжнар.наук.-практ. конф (5-6 квітня 2017 р.) [За заг. ред. Семигіної Т.В.]. Київ: АПСВТ, 2017. С. 138–141. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Tezy_conf_04_17.pdf
51. Івженко І. Б. Практичний аспект формування взаємодії системи органів місцевого самоврядування з волонтерськими рухами в процесі реалізації соціальної роботи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління*. 2018. Т. 29(68). № 1. С. 188–194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2018_29_1_36.
52. Slavtcheva-Petkova, V. *Young People, Media and Politics in the Digital Age* (1st ed.). Routledge. 2023. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003201632>
53. Report LTA on Digital Youth Work National strategies for digital youth work Work Package. Juha Kiviniemi, Verke 23.1.2022. ERASMUS+. URL:

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Report%20TA%20on%20Digital%20Youth%20Work%20National%20strategies%20for%20digital%20youth%20work%20package%201.pdf>

54. Unlocking the potential of youth-led social enterprises. OECD Global Action Promoting Social & Solidarity Economy Ecosystems. OECD 2022. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/d5bddad8-en.pdf?expires=1719436010&id=id&accname=guest&checksum=3E1B76500A769EE1243354E369F74FB7>

Нормативно-правові акти

1. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>

2. Про соціальні послуги: Закон України 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

3. Про державні соціальні стандарти та про державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>

4. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

5. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-У1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>

6. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1716-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>

7. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

8. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

9. Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

10. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>

11. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>

12. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>

13. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

14. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>

15. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей»: Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>

16. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

17. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. № 3739- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>

18. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 р. 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>
19. Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112: Закон України від 13.03.2012 р. № 4499-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4499-17#Text>
20. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
21. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text>
22. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>
23. Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України: наказ Міністерства України у справах молоді та спорту від 9 вересня 2005 р. № 1965. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text>
24. Методичні рекомендації щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту: наказ Міністерства соціальної політики України від 25.02.2019 р. № 282. URL: <https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/912/91199/files/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7%20%D0%9C%D0%A1%D0%9F%20282.pdf>
25. Методичні рекомендації щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення: наказ Міністерства соціальної політики України від 19.01.2016 р. № 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0026739-16#Text>
26. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: наказ Міністерства соціальної політики України від 30.12.2020 р. № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
27. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 р. № 429 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
28. Про соціальну роботу: проект закону № 6415 від 10.12.2021 р. Офіційний вебпортал Верховної ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/38550>
29. Державний стандарт денного догляду (30.07.2013 № 452) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1363-13/print1389886681984196>
30. Державний стандарт догляду вдома (13.11.2013 № 760) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1990-13/print1382879643696867>
31. Державний стандарт консультування (02.07.2015 № 678) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15>
32. Державний стандарт надання притулку бездомним особам (13.08.2013 № 495) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1447-13/print1389886681984196>
33. Державний стандарт соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах(31.03.2016 № 318) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16#n13>
34. Державний стандарт соціальної адаптації (18.05.2015 № 514) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0665-15>

35. Державний стандарт соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб (19.09.2013 № 596) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1671-13/print1389886681984196>
36. Державний стандарт соціальної послуги кризового та екстреного втручання (01.07.2016 № 716) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16>
37. Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації) (17.08.2016 № 892) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16>
38. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів (30.12.2015 № 1261) URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16>
39. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб: постанова Кабінету України від 01.06.2020 р. № 479. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479-2020-%D0%BF#Text>
40. Про затвердження типових положень про заклади соціальної підтримки сімей, дітей та молоді. постанова Кабінету України від 04.10.2017 р. № 741. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/741-2017-%D0%BF#Text>
41. Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті. Конгрес місцевих і регіональних влад Ради Європи. 2015. URL: <https://rm.coe.int/168071b58f>
42. Європейська соціальна хартія (переглянута). Страсбург 03.05.1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
43. Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) (ETS N 139). Рим, 6 листопада 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_651#Text
44. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
45. Global social work statement of ethical principles. The International Association Of Schools Of Social Work. URL: <https://www.iassw-aiets.org/wp-content/downloads/global-social-work-statement-of-ethical-principles-2018/Global-Social-Work-Statement-of-Ethical-Principles-IASSW-27-April-2018-01-English.pdf>
46. Strengthening the global agenda 2020-2030 during the global pandemic crisis and beyond. The International Association Of Schools Of Social Work. URL: https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/06/Global_Agenda_2020_Consult-1.pdf
47. The Updated Global Standards For Social Work Education And Training: The New Chapter In Social Work Profession. The International Association Of Schools Of Social Work. URL: <https://www.iassw-aiets.org/featured/5867-announcement-of-the-updated-global-standards-for-social-work-education-and-training-the-new-chapter-in-social-work-profession/>
48. Council conclusions on smart youth work (2017/C 418/02). NOTICES FROM EUROPEAN UNION INSTITUTIONS, BODIES, OFFICES AND AGENCIES COUNCIL. *Official Journal of the European Union* 7.12.2017. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XG1207\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XG1207(01))
49. Digital Youth Work - Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council. *Council of the European Union*. Brussels, 27 November 2019 (OR. en) 13935/19. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad692045-1b46-11ea-8c1f-01aa75ed71a1>

Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
2. Міністерство молоді та спорту України. Офіційний сайт. URL: <https://mms.gov.ua/>
3. Модернізація системи соціальної підтримки населення України. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Proekt-Modernizaciya-sistemi-socialnoi-pidtrimki-naselennya-Ukraini-.html>
4. Навчальний портал територіальних громад. URL: <https://portal-gromady.msp.gov.ua/>
5. Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/>
6. Реєстр надавачів соціальних послуг. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/reestr-nadavachiv-socialnih-poslug.html>
7. Дія-центри. URL: <https://center.dija.gov.ua/about-cnap>
8. НДЦ «Інститут сімейної та молодіжної політики імені Олександра Яременка». URL: <https://dismp.gov.ua/>
9. Громадська організація Інститут молоді. URL: <https://inmol.org/>
10. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
11. Живи вільно! Національний соціальний портал. Безбар'єрному простору в Україні – бути! URL: <https://vilno.org/>
12. Платформа соціальної освіти. Міністерство соціальної політики України. https://socialacademy.gov.ua/md/local/moco_my_learning/index.php?tab=Catalog&category=7
13. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. Наукове фахове видання. URL: <https://www.socosvita.kiev.ua/publishing/bulletin>
14. Соціальна робота та соціальна освіта. Наукове фахове видання. URL: <http://srso.udpu.edu.ua/>
15. The Digital Youth Work project improves and develops digital youth work across Europe. ERASMUS+. URL: <https://www.oph.fi/en/education-development-and-internationalisation/long-term-cooperation-projects/digital-youth-work>
16. European Committee of Social Rights. Council of Europe. URL: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/european-committee-of-social-rights>
17. Global Social Service Workforce Alliance. URL: <https://www.socialserviceworkforce.org/resources/blog>
18. The International Association Of Schools Of Social Work (IASSW). URL: <https://www.iassw-aiets.org/>
19. European Association of Schools of Social Work (EASSW). URL: <https://www.eassw.org/>
20. Theories of Social Work. URL: <https://www.slideshare.net/srengasamy/theories-of-social-work>
21. Encyclopedia of Social Work. URL: <https://oxfordre.com/socialwork/page/Resources/resources>
22. Social Work Today. URL: <https://www.socialworktoday.com/>
23. The Journal of Social Work. URL: <https://journals.sagepub.com/home/jsw>
24. Journal of Social Intervention: Theory and Practice. URL: <https://www.journalsi.org/>
25. European Journal of Social Work. URL: <https://www.tandfonline.com/toc/cesw20/current>
26. The Network for Social Work Management. URL: <https://socialworkmanager.org/>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна робота з молоддю» для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми
«Соціальна та молодіжна робота»
спеціальності 231 Соціальна робота

Розробник:
Тарасенко Тетяна Миколаївна

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19